

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 679/2024-63

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Petra Straku (sudca spravodajca) a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľov 1. [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED]

2. [REDACTED] 3. [REDACTED]

4. [REDACTED]

5. [REDACTED]

[REDACTED] [REDACTED] [REDACTED], zastúpených JUDr. Jurajom Kusom, advokátom, Námestie osloboditeľov 10, Michalovce, proti postupu Krajskej prokuratúry v Košiciach (pôvodne Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky) v trestnom konaní vedenom pod sp. zn. 2 Kv 4/24/8800 (pôvodne sp. zn. VII/1 Gv 104/23/1000), sp. zn. 2 Kv 5/24/8800 (pôvodne sp. zn. VII/1 Gv 103/23/1000), sp. zn. 2 Kv 6/24/8800 (pôvodne sp. zn. VII/1 Gv 102/23/1000) a sp. zn. 2 Kv 7/24/8800 (pôvodne sp. zn. VII/1 Gv 8/22/1000) takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Krajskej prokuratúry v Košiciach (pôvodne Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky) v trestnom konaní vedenom pod sp. zn. 2 Kv 4/24/8800 (pôvodne sp. zn. VII/1 Gv 104/23/1000), sp. zn. 2 Kv 5/24/8800 (pôvodne sp. zn. VII/1 Gv 103/23/1000), sp. zn. 2 Kv 6/24/8800 (pôvodne sp. zn. VII/1 Gv 102/23/1000) a sp. zn. 2 Kv 7/24/8800 (pôvodne sp. zn. VII/1 Gv 8/22/1000) **bolo porušené** základné právo sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

2. Krajskej prokuratúre v Košiciach **prikazuje**, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Kv 4/24/8800 (pôvodne sp. zn. VII/1 Gv 104/23/1000), sp. zn. 2 Kv 5/24/8800 (pôvodne sp. zn. VII/1 Gv 103/23/1000), sp. zn. 2 Kv 6/24/8800 (pôvodne sp. zn. VII/1 Gv 102/23/1000) a sp. zn. 2 Kv 7/24/8800 (pôvodne sp. zn. VII/1 Gv 8/22/1000) konala bez zbytočných prietáhov.

3. Sťažovateľom **priznáva** finančné zadostučinenie každému v sume **2 000 eur**, ktoré je im Krajská prokuratúra v Košiciach **povinná** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Krajská prokuratúra v Košiciach **je povinná** nahradiť sťažovateľom trovy konania **1 402,25 eur** a zaplatiť ich právnemu zástupcovi sťažovateľov do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevyhovuje**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľov a skutkový stav veci

1. Ústavný súd uznesením z 10. decembra 2024 prijal na ďalšie konanie ústavnú sťažnosť sťažovateľov (doručenú ústavnému súdu 27. októbra 2023) v časti, ktorou sa domáhajú vyslovenia porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Krajskej prokuratúry v Košiciach [pôvodne Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len ÚŠP)] (ďalej len „krajská prokuratúra“) v trestnom konaní uvedenom v záhlaví tohto nálezu (ďalej len „napadnuté konanie“). Zároveň žiadajú, aby ústavný súd prikázal krajskej prokuratúre konať bez zbytočných prietáhov, priznal finančné zadosťučinenie 10 000 eur pre každého sťažovateľa a náhradu trov konania 1 402,25 eur.

2. Z ústavnej sťažnosti a pripojených príloh vyplýva, že (i) sťažovateľovi 1 bolo vznesené obvinenie pre dva obzvlášť závažné zločiny a jeden zločin zneužívania právomoci verejného činiteľa, (ii) sťažovateľovi 2 bolo vznesené obvinenie pre tri obzvlášť závažné zločiny zneužívania právomoci verejného činiteľa, (iii) sťažovateľke 3 bolo vznesené obvinenie pre jeden obzvlášť závažný zločin a jeden zločin zneužívania právomoci verejného činiteľa, (iv) sťažovateľovi 4 bolo vznesené obvinenie pre jeden obzvlášť závažný zločin a jeden zločin zneužívania právomoci verejného činiteľa a (v) sťažovateľke 5 bolo vznesené obvinenie pre jeden zločin zneužívania právomoci verejného činiteľa.

3. Sťažovateľom bolo vznesené obvinenie v časovom úseku 2. júla 2008 (sťažovateľ 2) až do 15. októbra 2010 na tom skutkovom základe, že počas výkonu služby na pobočke Colného úradu Michalovce vo Vyšnom Nemeckom potvrdili tranzitné operácie tovaru (cesnak a textilné výrobky) na územie Ukrajinskej republiky do počítačovej evidencie, a to aj napriek tomu, že tento vývoz sa nezrealizoval, čím nestotožnenej osobe zadovážili finančný prospech spočívajúci v nezaplatení colného dlhu.

4. Vyšetrovateľ Prezídia Policajného zboru, Úradu boja proti korupcii, odboru boja proti korupcii Východ, Košice uznesením ČVS: PPZ-43/BPK-V-2019 z 30. septembra 2010 spojil trestnú vec sťažovateľov na spoločné konanie. Medzičasom došlo k reorganizácii Národnej kriminálnej agentúry (ďalej len „NAKA“) a trestná vec sťažovateľov bola evidovaná pod ČVS: PPZ-166/NKA- VY4-2019.

5. Sťažovatelia sa už ochrany uplatnených práv domáhali ústavnou sťažnosťou, na základe ktorej ústavný súd nálezom sp. zn. I. ÚS 502/2022 z 24. novembra 2022 konštatoval vznik zbytočných prietáhov v postupe NAKA, prikázal NAKA vo veci konať bez zbytočných prietáhov, priznal každému sťažovateľovi finančné zadosťučinenie 4 000 eur a náhradu trov konania.

6. Po právoplatnosti nálezu ústavného súdu vyšetrovateľ uznesením z 26. júla 2023 vylúčil trestné veci zo spoločného konania. Trestná vec sťažovateľov 1 a 2 je evidovaná pod ČVS: PPZ-166/NKA-VY4-2019, trestná vec sťažovateľov 3 a 4 pod ČVS: PPZ-148/NKA-VY4-2023 a trestná vec sťažovateľky 5 pod ČVS: PPZ-150/NKA-VY4-2023. Sťažovatelia 3, 4 a 5 podali proti uzneseniu vyšetrovateľa sťažnosť, ktorá bola zamietnutá uznesením zo 7. novembra 2023.

7. Dňa 31. augusta 2024 došlo k zániku NAKA a opatrením Prezidenta Policajného zboru č. PPZ-OKP1-2024/062470-004 boli 21. októbra 2024 z Úradu boja proti organizovanej kriminalite, protikorupčnej jednotky, expozitúry Východ doručené všetky 4 vyšetrovacie spisy na odbor kriminálnej polície Krajského riaditeľstva Policajného zboru v Košiciach, kde sú evidované pod ČVS: KRP-149/3-VYS-KE-2024, ČVS: KRP-80/3-VYS-KE-2024, ČVS: KRP-79/3-VYS-2024 a ČVS: KRP-78/3-VYS-KE-2024.

II.

Argumentácia sťažovateľov

8. V čase rozhodovania ústavného súdu uplynulo v prípade sťažovateľa 2 takmer 17 rokov od vznesenia obvinenia a v prípade sťažovateľov 1, 3, 4 a 5 uplynulo viac ako 15 rokov. Sťažovatelia namietajú, že vyšetrovateľ mal dostatok času na to, aby vykonal všetky potrebné úkony na ukončenie prípravného konania, na čo mal dohliadnuť dozorujúci prokurátor, ktorý nezakročil proti neefektívnemu a nesústredenému postupu, čím jeho konanie trpí rovnakými vadami, a sú toho názoru, že ich trestné stíhania majú byť zastavené. Namietajú, že podľa § 209 ods. 2 Trestného poriadku je potrebné vyšetrovanie obzvlášť závažného zločinu ukončiť do 6 mesiacov od vznesenia obvinenia a v ostatných prípadoch do 4 mesiacov. Argumentujú, že stav právnej neistoty zasahuje do ich súkromného a rodinného života, čo spôsobuje neprimeranú traumy vzhľadom na závažnosť obvinení a hrozbu uloženia vysokých trestov odňatia slobody. Z trestného spisu vyplýva, že sťažovatelia nerobili žiadne obštrukcie, a preto nespôsobili prieťahy v konaní. Uvedené skutočnosti odôvodňujú žiadosť sťažovateľov o finančné zadosťučinenie.

III.

Vyjadrenie Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky v mene Krajskej prokuratúry v Košiciach

9. Vo svojom vyjadrení z 24. januára 2025 generálna prokuratúra uviedla, že sťažovateľom bolo vznesené obvinenie od 2. júla 2008 až 15. októbra 2010 za zneužívanie právomoci verejného činiteľa a prípravné konanie nie je dosiaľ ukončené. Dozor realizovala pôvodne Vojenská obvodná prokuratúra v Prešove, neskôr ÚŠP a toho času krajská prokuratúra. ÚŠP vykonával dozor od apríla 2010 do februára 2024.

10. V dôsledku opatrenia generálneho prokurátora č. k. IV/1 GpT 51/24/1000-2 z 26. januára 2024 bola prípisom ÚŠP z 13. februára 2024 trestná vec sťažovateľov postúpená krajskej prokuratúre, ktorá vec dozoruje pod sp. zn. 2 Kv 4/24/8800 (pôvodne na ÚŠP sp. zn. VII/1 Gv 104/23/1000), sp. zn. 2 Kv 5/24/8800 (pôvodne na ÚŠP sp. zn. VII/1 Gv 103/23/1000), sp. zn. 2 Kv 6/24/8800 (pôvodne na ÚŠP sp. zn. VII/1 Gv 102/23/1000) a sp. zn. 2 Kv 7/24/8800 (pôvodne na ÚŠP sp. zn. VII/1 Gv 8/22/1000).

11. Jednotlivé úkony dozorujúcich prokurátorov počas celého trestného stíhania až do súčasnosti sú uvedené v prehľade úkonov spracovanom krajskou prokuratúrou.

12. Generálna prokuratúra si je vedomá, že prípravné konanie vo veci sťažovateľov trvá neprimerane dlho, a to bez ohľadu na právnu a faktickú zložitosť veci či správanie sťažovateľov. Krajská prokuratúra po doručení veci však koná nepretržite a účelne v snahe urýchleného ukončenia prípravného konania. Okrem konzultácie s vyšetrovateľom v máji 2024 vykonala v septembri až novembri previerku elektronického spisu a v súčasnosti (po zrušení NAKA) rozhoduje v spore o príslušnosť medzi Krajským riaditeľstvom Policajného zboru v Košiciach a Úradom inšpekčnej služby Východ. Generálna prokuratúra si je vedomá priesťahov v prípravnom konaní, no poukazuje na to, že krajská prokuratúra od marca 2024 vykonáva aktívny dozor.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

13. Podstatou konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom dozorujúcej prokuratúry v prípravnom konaní vedenom aktuálne pod sp. zn. 2 Kv 4/24/8800 (pôvodne na ÚŠP sp. zn. VII/1 Gv 104/23/1000), sp. zn. 2 Kv 5/24/8800 (pôvodne na ÚŠP sp. zn. VII/1 Gv 103/23/1000), sp. zn. 2 Kv 6/24/8800 (pôvodne na ÚŠP sp. zn. VII/1 Gv 102/23/1000) a sp. zn. 2 Kv 7/24/8800 (pôvodne na ÚŠP sp. zn. VII/1 Gv 8/22/1000) došlo k porušeniu základného práva sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných priesťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

14. Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v zmysle ktorej uvedené základné práva sa chránia aj v prípade konania pred orgánmi činnými v trestnom konaní po začatí trestného stíhania (napr. II. ÚS 41/98, II. ÚS 20/02, III. ÚS 99/02).

15. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priesťahov v trestnom konaní prípravnom je na rozdiel od trestného konania súdneho odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba stíhaná na základe uznesenia o vznesení obvinenia. Jej právna neistota sa týka toho, či vyšetrovateľ navrhne podanie obžaloby alebo v závislosti od výsledkov dokazovania navrhne iný spôsob konečného rozhodnutia (napríklad zastavenie trestného stíhania, pozn.). Je tiež základnou povinnosťou orgánov činných v trestnom konaní (ďalej len „OČTK“) zabezpečiť taký procesný postup v prípravnom trestnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, v ktorom sa nachádza osoba obvinená z trestného činu. Zároveň z § 2 ods. 6 Trestného poriadku okrem iného vyplýva, že ak tento zákon neustanovuje inak, OČTK konajú z úradnej povinnosti. Podľa § 2 ods. 10 Trestného poriadku OČTK postupujú tak, aby bol zistený skutkový stav veci, o ktorom nie sú dôvodné pochybnosti, a to v rozsahu nevyhnutnom na ich rozhodnutie. Dôkazy obstarávajú z úradnej povinnosti. S rovnakou starostlivosťou objasňujú okolnosti svedčiace proti obvinenému, ako aj okolnosti, ktoré svedčia v jeho prospech, a v oboch smeroch vykonávajú dôkazy tak, aby umožnili súdu spravodlivé rozhodnutie.

16. Ústavný súd predovšetkým konštatuje, že z hľadiska hodnotenia povahy veci sa ústavný súd oprel o všeobecnú zásadu uznávanú aj v judikatúre Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), podľa ktorej sa primeraná lehota na konanie v trestných veciach v dôsledku mimoriadne citelného zásahu do sféry osobných práv a slobôd, ktorý je s priebehom trestného procesu spojený,

musí posudzovať prísnejšie (II. ÚS 32/03). Nemožno pochybovať o tom, že aj povaha predmetných trestných činov si vyžadovala osobitnú starostlivosť OČTK o naplnenie účelu trestného konania, čo okrem iného znamená, že OČTK majú povinnosť organizovať svoj procesný postup tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a skončená, aby sa čo najskôr odstránil stav právnej neistoty účastníkov konania.

17. Judikatúra ústavného súdu (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) a ESLP sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy (a obdobne aj v čl. 6 ods. 1 dohovoru), sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: právna a faktická zložitosť veci, správanie účastníka konania a postup OČTK, prípadne súdu. Ústavný súd pritom prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií postupoval ústavný súd aj v tomto prípade.

18. K právnej a faktickej zložitosti prípadu ústavný súd konštatuje, že trestné konanie vedené pre zločin, resp. obzvlášť závažný zločin zneužívania právomoci verejného činiteľa, patrí spravidla k pomerne štandardnej súčasť rozhodovacej praxe všeobecných súdov. V kontexte uvedeného konštatuje, že pokiaľ ide o faktickú (skutkovú) zložitosť veci, príčinu doterajšej dĺžky trestného konania mohla ovplyvniť skutočnosť, že vo veci vystupujú 32 obvinení (pôvodne 34 obvinení, pozn.), ako aj medzinárodný rozmer veci (zabezpečenie realizácie právnej pomoci zo zahraničia vrátane vypracovania prekladu výsledkov predmetnej právnej pomoci). Skutkový prvok zložitosti veci indikuje aj rozsah vyšetrovacieho spisu (približne 30 zväzkov). Všetky uvedené skutočnosti ústavný súd v preskúmvanej veci zohľadnil pri určení sumy finančného zadosťučinenia, pričom konštatuje, že ani týmito skutočnosťami nemožno odôvodniť neprimerane dlho trvajúce napadnuté prípravné konanie, ktoré v čase rozhodovania ústavného súdu nie je ukončené ani po takmer 17 (sťažovateľ 2) a viac ako 15 (sťažovateľ 1, 3, 4, 5) rokoch od vznesenia obvinenia. Ústavný súd tu predovšetkým konštatuje, že z hľadiska hodnotenia povahy veci sa oprel o všeobecnú zásadu uznávanú aj v judikatúre ESLP, podľa ktorej sa primeraná lehota na konanie v trestných veciach v dôsledku mimoriadne citel'ného zásahu do sféry osobných práv a slobôd, ktorý je s priebehom trestného procesu spojený, musí posudzovať prísnejšie (II. ÚS 32/03).

19. Pri hodnotení ďalšieho kritéria, teda správania účastníkov v preskúmvanom konaní, ústavný súd nezistil také závažné skutočnosti, ktoré by bolo možné pripísať na ťarchu sťažovateľov v súvislosti s doterajšou dĺžkou prípravného konania. Z príloh pripojených k ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovatelia v napadnutom prípravnom konaní využili možnosť podať sťažnosť proti uzneseniu o vznesení obvinenia, ktorý nie je možné považovať za úmyselnú obštrukciu v prípravnom konaní, resp. ani za konanie na účely predlžovania prípravného konania. Ústavný súd už v rámci svojej judikatúry uviedol (napr. II. ÚS 41/97, II. ÚS 52/99, II. ÚS 181/04, III. ÚS 586/2012), že uplatnenie procesných práv zo strany sťažovateľa, ako aj ostatných účastníkov konania v doterajšom priebehu konania nezakladá zodpovednosť sťažovateľa za zbytočné prieťahy v konaní, ale v takomto prípade zodpovednosť nemožno pripísať ani na vrub štátnemu orgánu konajúcemu vo veci.

20. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom dozorujúcej prokuratúry v predmetnej veci a v tej súvislosti poukazuje na dĺžku posudzovaného prípravného konania, ktorá je už na prvý pohľad

celkom jednoznačne neprimeraná. Ako neefektívne konanie, t. j. také, ktoré nevedie k ukončeniu prípravného konania, sa javí spracovanie piatich správ (colnému úradu, ministerstvu vnútra a pod.) vyšetrovateľom. Z chronologického sledu úkonov prípravného konania ďalej vyplýva, že značnú časť z úkonov realizovaných vyšetrovateľom NAKA tvoria žiadosti o realizáciu právnej pomoci a následné analýzy prekladov výsledkov právnej pomoci, pričom ich účel nie je zrejмый. Pri neúplne vykonaných prekladoch právnej pomoci (z nemeckého, anglického či holandského jazyka) je dôležité poukázať, že hlavná zodpovednosť za omeškanie spôsobené pri stanoviskách znalcov, prekladateľov a pod. spočíva v konečnom dôsledku na štáte (rozsudok ESLP vo veci Capuano proti Taliansku z 25. 6. 1987 – sťažnosť č. 4182/88). Vychádzajúc z uvedeného, štát (v tomto prípade prokuratúra) znáša zodpovednosť nielen za vlastnú činnosť, ale aj za činnosť ďalších osôb vstupujúcich do trestného konania v oficiálnom postavení (napr. znalcov, tlmočníkov a pod.).

21. Ako už ústavný súd uviedol, platí, že potenciálna existencia priesťahov v trestnom konaní sa vo všeobecnosti posudzuje prísnejšie ako potenciálna existencia priesťahov v netrestnom konaní s ohľadom na vážnosť dopadu na život sťažovateľa. V tejto súvislosti ústavný súd pripomína, že zbytočné priesťahy v konaní môžu byť zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou orgánu verejnej moci, ale aj jeho neefektívnou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty (II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08). Ústavný súd uzatvára, že doterajšia dĺžka napadnutého prípravného konania, t. j. dĺžka konania od vznesenia obvinenia, predstavuje ku dňu rozhodovania ústavného súdu takmer 17 (sťažovateľ 2) a viac ako 15 rokov (sťažovateľ 1, 3, 4, 5), čo je v zmysle ustálenej judikatúry ústavného súdu z ústavnoprávneho hľadiska neakceptovateľné, a sama osebe je spôsobilým dôvodom na vyslovenie porušenia základného práva sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných priesťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (m. m. IV. ÚS 127/08, IV. ÚS 155/09, IV. ÚS 82/2010, II. ÚS 784/2016).

22. Ústavný súd v náleze sp. zn. I. ÚS 502/2022 z 24. novembra 2022 dospel k záveru, že priesťahy v napadnutom konaní boli spôsobené nečinnosťou a taktiež neefektívnym postupom NAKA, čo je z ústavného hľadiska neakceptovateľné a neospravedlňiteľné. Ústavný súd preto vyslovil, že postupom NAKA v napadnutom konaní bolo porušené základné právo sťažovateľov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

23. Dozor nad dodržiavaním zákonnosti však v napadnutom konaní vykonáva dozorujúci prokurátor. Po takmer celú dobu trvania prípravného konania vykonával vo veci sťažovateľov dozor ÚŠP. Až vo februári 2024 bola vec postúpená krajskej prokuratúre. Ústavný súd preštudoval chronológiu úkonov vo veci vypracovanú krajskou prokuratúrou a nezistil obdobia nečinnosti zo strany dozorujúcich prokurátorov. Značnú časť úkonov vyšetrovateľa však tvoria dožiadania o spoluprácu adresované príslušným orgánom do rôznych krajín, ktoré sa však v rámci jednotlivých krajín opakujú. Zároveň spracovanie piatich správ (colnému úradu, ministerstvu vnútra a pod.), čo indikuje neefektívny postup. Úkony vyšetrovateľa pôsobia dojemom, že konanie sa viedlo nekoncentrovane a neefektívne, čo mal v rámci dohľadu napraviť dozorujúci prokurátor, ktorý vykonával priebežné porady s vyšetrovateľom, ako aj previerky vyšetrovacieho spisu. Dozorujúci prokurátori nepostupovali v rámci výkonu svojich právomocí dostatočne efektívne a tak značnou mierou prispeli k nežiaducemu priebehu prípravného konania ústiaceho do priesťahov v konaní. Ústavný súd môže konštatovať, že odkedy bola vec postúpená krajskej prokuratúre, koná sa v nej účelne a primerane efektívne, preto jej v rámci časového úseku, počas ktorého má vec pridelenú, nemožno nič vytknúť. Krajská prokuratúra sa stala v napadnutom konaní „dedičom“ priesťahov

predošlých dozorujúcich prokurátorov. Vzhľadom na uvedené ústavný súd konštatuje, že postupom krajskej prokuratúry v napadnutom konaní bolo porušené základné právo sťažovateľov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (bod 1 výrokovej časti nálezu). Keďže do dnešného dňa je napadnuté konanie stále v štádiu prípravného konania, ústavný súd doplnil ochranu aj o uloženie príkazu vo veci konať (bod 2 výrokovej časti).

V.

Primerané finančné zadosťučinenie

24. Sťažovatelia sa domáhali aj primeraného finančného zadosťučinenia každému z nich po 10 000 eur s odôvodnením, že im trestné stíhanie zasahuje do súkromného a rodinného života. Dodávajú, že im napadnuté konanie spôsobilo psychickú traumu vrátane nepokoja, stiahnutého žalúdka či hrozby z možného odsúdenia.

25. Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (m. m. III. ÚS 103/2018, I. ÚS 170/2021). Podľa názoru ústavného súdu v tomto prípade prichádza do úvahy priznanie finančného zadosťučinenia, pričom pri jeho určení vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných EŠLP, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

26. Zohľadňujúc konkrétne okolnosti posudzovanej veci [neprimeranú dĺžku napadnutého konania takmer 17 (sťažovateľ 2) a viac ako 15 rokov (sťažovateľ 1, 3, 4, 5), neefektívny postup OČTK, prvky skutkovej zložitosti veci (vyšší počet obvinených, medzinárodný prvok, značný rozsah vyšetrovacieho spisu)], ako aj doterajšiu rozhodovaciu prax ústavného súdu týkajúcu sa výšky priznaného finančného zadosťučinenia v porovnateľných veciach, ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade je spravodlivé a konkrétnym okolnostiam posudzovanej veci primerané priznanie finančného zadosťučinenia 2 000 eur (bod 3 výroku tohto nálezu). Prihliadol na fakt, že deklarácia porušenia základných práv, príkaz konať, ako aj náhrada trov konania a priznanie zadosťučinenia 4 000 eur od NAKA každému sťažovateľovi v skoršom náleze ústavného súdu implicitne zahrňujú aj satisfakčný prvok.

27. Ústavný súd nad rámec uvedeného a v súvislosti s tvrdením sťažovateľov o zásahu do ich osobného života konštatuje, že hodnotiť konkrétny dosah celkovej dĺžky napadnutého konania na život sťažovateľov presahuje predmet konania o ich ústavnej sťažnosti. Každý pokus hodnotiť konkrétnejšie mieru vplyvu napadnutého konania na postavenie sťažovateľov by bol v tomto konaní hypotetický a špekulatívny aj z dôvodu, že ústavný súd v tomto type konania nie je skutkovým súdom (nevykonáva dokazovanie). Dopad zbytočných prietahov v príslušnom konaní na súkromný, resp. rodinný život sťažovateľa je inherentne v určitej miere súčasťou konkrétne priznanej sumy primeraného finančného zadosťučinenia, keďže pri jeho určení sa okrem priebehu napadnutého konania a správania sťažovateľa zohľadňuje aj predmet konania a jeho význam pre sťažovateľa, ktorý zahŕňa aj všeobecný (paušalizovaný) dopad na jeho život (m. m. IV. ÚS 605/2020).

28. Vo zvyšnej časti, t. j. nad rámec priznaného finančného zadosťučinenia, ústavný súd ústavnej sťažnosti nevyhovel (bod 5 výroku nálezu).

VI. Trovy konania

29. Podľa § 73 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti nahradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania.

30. Sťažovatelia si uplatnili aj nárok na náhradu trov konania pred ústavným súdom vo výške 1 402,25 eur.

31. Podľa § 11 ods. 3 v spojení s § 1 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) je odmena advokáta (základná tarifa) v konaní pred ústavným súdom za jeden úkon právnej služby 1/6 z výpočtového základu.

32. Podľa § 13 ods. 2 vyhlášky základná sadzba tarifnej odmeny sa zníži o 50 %, ak ide o spoločné úkony pri zastupovaní dvoch alebo viacerých osôb.

33. Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2023 je 208,67 eur a hodnota režijného paušálu je 12,52 eur.

34. Ako účelne vynaložené považoval ústavný súd dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2023 (1. prevzatie a príprava právneho zastúpenia a 2. podanie ústavnej sťažnosti) á 104,33 eur, čo je odmena za jeden úkon právnej služby znížená o 50 % (t. j. 50 % zo 208,67 eur) a režijný paušál 2 x 12,52 eur, čo spolu predstavuje sumu 1 168,5 eur, ktorú ústavný súd zvýšil o 20 % daň z pridanej hodnoty (ďalej len „DPH“), pretože právny zástupca sťažovateľov je platiteľom DPH (§ 18 ods. 3 vyhlášky), čo spolu predstavuje 1 402,25 eur za všetkých piatich sťažovateľov.

35. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je krajská prokuratúra povinná uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľov (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 Civilného sporového poriadku) označeného v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. mája 2025

Robert Šorl
predseda senátu